

М. С. Вовк,
аспірант, ПВНЗ "Європейський університет"
ORCID ID: <https://orcid.org/0009-0006-5366-4697>
Ю. О. Кравчук,
аспірант, ПВНЗ "Європейський університет"
ORCID ID: <https://orcid.org/0009-0002-4533-7988>

DOI: 10.32702/2306-6814.2025.9.174

ФІСКАЛЬНИЙ МЕХАНІЗМ ПІДТРИМКИ БІЗНЕСУ: СУТНІСНА ХАРАКТЕРИСТИКА

M. Vovk,
Postgraduate student, European University
Yu. Kravchuk,
Postgraduate student, European University

FISCAL MECHANISM FOR BUSINESS SUPPORT: ESSENTIAL CHARACTERISTICS

У науковій публікації досліджено теоретичні засади розуміння суті поняття "фіскальний механізм" з позиції підтримки бізнесу. Проаналізовано та узагальнено наукову думку щодо трактування дефініції "фіскальний механізм". Відзначено, що сьогодні у науковому дискусії відсутнє єдине трактування змісту та природи фіскального механізму. Узагальнено розуміння дефініції "фіскальний механізм" та представлено три підходи до розуміння дефініції у контексті створення передумов для підтримки бізнесу: функціональний, організаційний та практичний підхід. Адаптовано погляди науковці до предмету наукового дослідження та представлено авторське розуміння дефініції "фіскальний механізм підтримки бізнесу" як невід'ємної складової системи фіскального регулювання, що спрямована на стимулювання економічних суб'єктів на основі фіскального інструментарію, котрий реалізується через систему фіскальних відносин, що складаються між суб'єктами бізнесу та державою у процесі виконання завдань фіскальної політики. Висвітлено основні властивості сучасного фіскального механізму підтримки бізнесу.

The scientific publication explores the theoretical principles of understanding the essence of the concept of "fiscal mechanism" from the perspective of business support. The scientific opinion on the interpretation of the definition of "fiscal mechanism" has been analyzed and generalized. It has been noted that today, there is no single interpretation of the content and nature of the fiscal mechanism in the scientific discussion. The understanding of the definition of "fiscal mechanism" has been generalized, and three approaches to understanding the definition in the context of creating prerequisites for business support have been presented: functional, organizational, and practical approaches. The functional approach has been based on understanding the fiscal mechanism in the context of its functioning in the system of state regulation and various spheres (links) of public finances. The organizational approach characterizes the fiscal mechanism in the context of organizing fiscal relations regarding the formation and use of target funds or state resources. The practical approach considers the "fiscal mechanism" as a set of fiscal tools (methods, forms, levers, instruments) that influence business activities, and their practical implementation occurs through

the implementation of fiscal policy objectives. The scientist's views are adapted to the subject of scientific research and the author's understanding of "fiscal mechanism of business support" has been presented as an integral component of the fiscal regulation system aimed at stimulating economic entities based on fiscal tools, which are implemented through a system of fiscal relations that develop between business entities and the state in the process of implementing fiscal policy objectives. The main properties of the modern fiscal mechanism of business support have been highlighted, namely: continuous nature; a property that determines the state of the existing system of fiscal support of economic entities; implemented by the state as a corresponding type of activity; characterizes phenomena or a special structure that is determined by the existing system of regulation of public finances.

Ключові слова: механізм, фінансовий механізм, податковий механізм, бюджетний механізм, фінансова політика, фінансове регулювання, система державних фінансів, державне регулювання.

Key words: mechanism, fiscal mechanism, tax mechanism, budget mechanism, fiscal policy, fiscal regulation, system of public finances, state regulation.

ПОСТАНОВКА ПРОБЛЕМИ У ЗАГАЛЬНОМУ ВИГЛЯДІ ТА ЇЇ ЗВ'ЯЗОК ІЗ ВАЖЛИВИМИ НАУКОВИМИ ЧИ ПРАКТИЧНИМИ ЗАВДАННЯМИ

Розвиток та активізація економічної діяльності суб'єктів господарювання у кризових та перехідних умовах потребує постійної державної підтримки, що реалізовується за допомогою прямих та опосередкованих методів та форм. Визначальне місце у зазначеному процесі відводиться фінансовому механізму, який поєднує методи, форми, інструменти та важелі впливу на діяльність бізнесу. Фінансовий механізм виступає основою для формування фінансових відносин між державою та бізнесом і проявляє себе під час реалізації фінансової політики. Завдяки спеціальному вибору фінансового інструментарію, з однієї сторони, держава створює передумови формування оптимального базису бюджетного наповнення на різних рівнях фінансової системи, з іншої — активує підприємницьку активність та створює сприятливі умови для розвитку бізнесу та суспільства. Саме тому, дослідження функціонального призначення фінансового механізму підтримки бізнесу є надзвичайно актуальним сьогодні, оскільки, по-перше, сприяє розширенню понятійного апарату сучасної фінансової науки, по-друге, визначає практичні основи реалізації механізму на різних етапах становлення національної економіки та їх вплив на поведінку економічного суб'єкта.

АНАЛІЗ ОСТАННІХ ДОСЛІДЖЕНЬ І ПУБЛІКАЦІЙ

Наукова дилема дослідження фінансового механізму завжди була у центрі уваги, а впродовж останніх років знайшла своє відображення у публікаціях багатьох відомих науковців та фахівців: М. Ватагович [21], І. Канцур [19], В. Мельник [2], С. Масліченко [16], Д. Осецька [15], В. Д. Бантон, В. Тарангул [11], Т.Фур-

са, С.Синиця [5] та ін. Зокрема, І. Дем'янчук пропонує розглядати фінансовий механізм з позиції сукупності методів, важелів та інструментів, або ж як сукупність методів та форм управління [14]. М. Ватагович досліджує складові фінансового механізму за двома ознаками: як відношення до методів, важелів чи інструментів впливу та у контексті функціонування в різних сферах і ланках [1]. У працях Д. Осецької [15], С. Масліченко [16], В. Мельник, В. Руденко [18], І. Канцур [19], дослідження фінансового механізму зводиться до економічних відносин з приводу перерозподілу ВВП для досягнення визначених цілей. Враховуючи актуальність дослідженої проблематики та активне обговорення серед наукової спільноти обрана наукова проблема залишається відкритою для наукового обговорення.

ФОРМУЛЮВАННЯ ЦІЛЕЙ СТАТТІ (ПОСТАНОВКА ЗАВДАННЯ)

Мета статті полягає в обґрунтуванні теоретичних основ розуміння фінансового механізму у контексті забезпечення підтримки бізнесу та особливості його формування у сучасних наукових концепціях.

ВИКЛАД ОСНОВНОГО МАТЕРІАЛУ ДОСЛІДЖЕННЯ

Дослідження природи та змісту "фінансовий механізм" у контексті підтримки бізнесу свідчить, що сучасна наука та управлінська база не характеризується однотайністю. У наукових публікаціях, які висвітлюють цю проблематику, часто спотерігаємо доволі тонку межу розмежування між фінансовим механізмом та схожими поняттями, такими як "фінансова система", "фінансова політика" та "фінансовий інструмент". Про це засвідчує постійне розширення понятійно-категоріального апарату (табл. 1).

Теоретико-методичні надбання у площині розуміння фінансового механізму засвідчують відсутність єдиного підходу. Зазвичай спостерігаємо поєднання

Таблиця 1. Тракткування сутності поняття "фіскальний механізм" у контексті підтримки бізнесу

Автор	Тракткування сутності поняття «фіскальний механізм»
у контексті функціонування механізму у системі державного регулювання та різних сферах та ланках державних фінансів	
Р. Филипів	фіскальний механізм регулювання господарської діяльності трактується як «...спроможність забезпечити відповідну фінансову базу для прогресування позитивних економічних перетворень у межах національного господарства країни...» [3, с.107]
Т. Фурса, С. Синиця	«фіскальний механізм - це сукупність проведених уповноваженими державними органами фіскально-правових заходів, які є частиною загальної економічної стратегії країни, для фінансового забезпечення діяльності держави і громад, а також непряме фінансування для регулювання розвитку різних галузей економіки, покликаних сприяти сталому розвитку виробництва зростання народного добробуту» [5, с. 34]
В. Д. Бантон, В. Тарангул	фіскальний механізм можна визначити «...як оптимальне використання мультиплікаційних ефектів державних витрат та податків з метою забезпечення бажаного приросту реального ВВП...» [11, с.32]
у контексті організації фіскальних відносин	
І. Канцур	«...фіскальний механізм слід розглядати як сукупність бюджетного та податкового механізмів, між якими існує тісний взаємозв'язок, що виявляється в розподілі та перерозподілі доходу між державою, економічними суб'єктами та населенням...» [19, с. 119]
С. Масліченко	фіскальний механізм – «сукупність організаційно-економічних відносин з приводу розподілу та перерозподілу національного доходу з метою досягнення загальноекономічних і соціальних цілей у суспільстві» [16, с.4]
І. Дем'янчук	«фіскальний механізм направлений на організацію фіскальних відносин, обґрунтування поточних заходів втручання в хід формування і використання бюджетних коштів» [8, с.22]
Д. Осецька	«...фіскальний механізм має справляти реальний вплив на забезпечення стійкого економічного зростання й гарантованого виконання державою своїх соціальних зобов'язань через стимулювання попиту, оподаткування прибутку й доходів, фінансування бюджетних дефіцитів...» [15, с.152]
Великий тлумачний словник сучасної української мови	Фіскальний механізм – «сукупність організаційно-економічних відносин із приводу розподілу та перерозподілу національного доходу для досягнення загальноекономічних і соціальних цілей у суспільстві» [6]
В. Руденко, В. Мельник	Фіскальний механізм «...слугує засобом реалізації фіскальної політики, завдяки організації фіскальних відносин шляхом зміни механізмів формування надходжень і витрат бюджету спрямовує встановлені фіскальні взаємозв'язки, управляє каналами проходження та напрямками фіскальних потоків, уточнює пропорції розподілу фінансових ресурсів і, таким чином, забезпечує регулювання інвестиційного розвитку суб'єктів господарювання» [18, с.22]
у контексті відношення механізму до інструментів, форм та методів впливу на діяльність економічних суб'єктів	
В. Мельник, І. Канцур, М. Мельник	під фіскальним механізмом слід розуміти «...сукупність бюджетного та податкового механізмів, що поєднує в собі розподільчі процеси від сплати податків до використання фінансових ресурсів держави. ...» [2, с.67]
З. Варналій	«...за рахунок застосування ефективного механізму фіскального стимулювання забезпечується створення умов для відкриття, ведення і зростання бізнесу та розкриття потенціалу підприємництва...» [14, с.46]
М. Вагатович	«...фіскальний механізм є складовою частиною, підсистемою фінансового механізму; і, водночас, сукупністю бюджетно-видаткових та податкових форм, засобів та інструментів формування і використання централізованих фондів грошових коштів з метою фінансування діяльності держави і досягнення цілей її політики...» [1, с.67]
О. Клепанчук	«...реалізація механізму фіскального регулювання передбачає використання двох основних груп важелів – бюджетних та податкових, дія яких реалізується через застосування відповідних інструментів...» [12, с. 254]

Джерело: узагальнено на підставі проведених досліджень [1, с. 67; 2, с. 67; 3, с. 107; 5, с. 34; 6; 8, с. 22; 12, с. 254; 11, с. 32; 15, с. 152; 16, с. 4; 18, с. 22; 19, с. 119].

кількох підходів у трактуванні змісту та природи "фіскального механізму" серед науковців. Втім, з метою розширення концептуального базису щодо розуміння змісту "фіскального механізму", пропонуємо умовно розділити думку науковців за трьома підходами:

1) Функціональний підхід — у контексті функціонування механізму у системі державного регулювання та

різних сферах (ланках) державних фінансів (Р. Филипів [3]; Т. Фурса та С. Синиця [5]; В. Д. Бантон, В. Тарангул [11], М. Виклюк, А. Саламін [22] та ін.);

2) Організаційний підхід — у контексті організації фіскальних відносин (І. Канцур [19]; М. Вагатович [1]; І. Дем'янчук [8]; Д. Осецька [15]; С. Масліченко [16] та ін.);

3) Практичний підхід — у контексті відношення механізму до інструментів, форм та методів впливу на діяльність економічних суб'єктів (М. Вагатович [1]; З. Варналій [14]; О. Козакевич [7]; О. Клепанчук [12]; І. Якушко [10]; В. Мельник, І. Канцур, М. Мельник [2] та ін.).

Перший підхід визначає фінансовий механізм як складову фінансового механізму держави або підсистему державного фінансового регулювання. Зокрема, більшість із представників функціонального підходу зазначають, що фінансовий механізм включає податковий та бюджетний механізми, адже вони тісно взаємодіють між собою у процесах розподілу та перерозподілу фінансових ресурсів між економічними суб'єктами, населенням та державою.

Зокрема, В. Д. Бантон, В. Тарангул, у своєму дослідженні представили комплексну характеристику фінансового механізму з позиції фінансового змісту і визначають його зміст з урахуванням властивостей державних витрат та податків. З такої позиції до складових механізму автори віднесли величину ставок податків, ступінь податкового навантаження, структуру бюджетних доходів і витрат тощо [11, с. 32].

Характерна позиція окремих науковців, що визначають фінансовий механізм як підсистему механізму функціонування державних фінансів (М. Вагатович [1], В. Д. Бантон, І. Тарангул [11], В. Мельник, І. Канцур, М. Мельник [2]).

У контексті фінансового регулювання представлено ряд публікацій, які визначають фінансовий механізм та інструменти як елементи системи державного регулювання (Р. Филипів [3]; Т. Фурса та С. Синиця [5], Д. Осецька [15]).

У контексті фінансового регулювання у праці Р. Филипів [3] особливу увагу приділено фінансовим механізмам регулювання діяльності саме малого та середнього бізнесу. Автор вважає, що фінансовий механізм доцільно розглядати у розрізі окремих елементів-важелів, зокрема: важелів бюджетного, податкового характеру, а також процедур облікової політики бізнесу. Проте, вони мають органічно інтегрувати в комплексну систему розвитку малого та середнього підприємництва, що включає інші підсистеми (фінансово-кредиту, адміністративно-економічну, організаційну та ін). При цьому, ефективність фінансового механізму та його складових прямо залежить від існування рівноваги між фінансово-економічними пріоритетами платників податків та держави. Для цього вкрай актуальним є формування ряду ефективних фінансових стимулів та визначення їх впливу на соціально-економічні процеси та пошук фінансового оптимуму задля здійснення прогресивних структурно-інноваційних змін [5, с. 106—108].

Доволі широкий підхід запропонований до розуміння фінансового механізму групою авторів Т. Фурса та С. Синиця, які у своїй праці виокремлюють сфери відносин, в межах котрих функціонує фінансовий механізм: фінансове планування та прогнозування, фінансове регулювання та консультування, фінансовий контроль та фінансовий аналіз. Такий підхід до структуризації механізму, на переконання авторів, дозволить оцінити та проаналізувати базові параметри економічної стійкості держави в умовах нестабільності [5, с. 33—34].

Другий підхід характеризує фінансовий механізм у контексті організації фінансових відносин з приводу формування та використання цільових фондів, або ж ресурсів держави. На переконання ряду науковців [5, 8, 14, 15, 19, 21], фінансові відносин пов'язані із формуванням та використанням фінансових ресурсів держави та обґрунтовуються через поточні заходи втручання в хід формування і використання централізованих фондів. Деякі науковці визначають фінансовий механізм у контексті формування відносин з приводу розподілу та перерозподілу суспільного продукту (ВВП, НД) [19, 21], що поєднує в собі розподільчі процеси від сплати податків до використання бюджетних ресурсів на соціальні потреби держави [19, с. 123].

Третій підхід розглядає "фінансовий механізм" як сукупність фінансового інструментарію (методи, форми, важелі, інструменти), що чинить вплив на діяльність бізнесу, а їх практичне втілення відбувається через реалізацію завдань фінансової політики. Серед adeptів зазначено підходу домінує думка, що саме фінансові інструменти та важелі впливу, такі як державні витрати, трансфери та податки, є ключовими елементами державної економічної політики стимулювання бізнесу в Україні, котрі здатні змінити величину та спрямованість фінансових потоків згідно визначених цілей [7, с. 1002].

При цьому варто також відмітити, що доволі часто зустрічаємо позицію отождення фінансового механізму із інструментами фінансового регулювання [11, 12] та стимулювання економічних суб'єктів [9, 21]. Наприклад, у праці О. Клепанчук чітко прослідковується представлення фінансового механізму через інструменти фінансового регулювання. Зокрема, автор стверджує, що "...реалізація механізму фінансового регулювання передбачає використання двох основних груп важелів — бюджетних та податкових, дія яких реалізується через застосування відповідних інструментів... Вибір інструментів фінансового регулювання передусім визначається обраною моделлю розвитку ринку..." [12, с. 254].

Так, М. Вагатович, переконаний, що фінансовий механізм є водночас сукупністю бюджетно-видаткових та податкових форм, засобів та інструментів формування і використання централізованих грошових коштів з метою фінансування діяльності держави і досягнення цілей її політики [1, с. 65—67].

У науковому доробку Осецької Д. В. [15], акцент зроблено на дослідженні ролі фінансових інструментів у системі державного регулювання. Як зазначає автор "...фінансовий механізм має справляти реальний вплив на забезпечення стійкого економічного зростання й гарантованого виконання державою своїх соціальних обов'язань через стимулювання попиту, оподаткування прибутку й доходів, фінансування бюджетних дефіцитів..." [15, с. 155]. При цьому, автор чітко відзначає необхідність узгодженості можливостей фінансового регулювання з об'єктивними економічними умовами функціонування економіки держави та підприємницького сектору [15, с. 154—158]. Звідси, ефективність заходів фінансової підтримки виключно залежить від швидкості та вчасності їх впровадження, прозорості механізмів фінансової підтримки бізнесу, наслідків дії фінансових механізмів через довготерміновий характер впливу, а також контролем за їх впливом в цілому на економічні процеси в державі.

ВИСНОВКИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ НАСТУПНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ

Отже, підсумовуючи вище викладене, слід відзначити, що сучасні наукові підходи щодо характеристики фіскального механізму, засвідчують про існування трьох наукових підходів до його розуміння: функціонального — у контексті функціонування механізму у системі державного регулювання та різних сферах та ланках державних фінансів, організаційного — з позиції організації фіскальних відносин; практичного — у контексті відношення механізму до інструментів, форм та методів впливу на діяльність економічних суб'єктів.

Грунтовний аналіз дає підстави розглядати "фіскальний механізм" з позиції підтримки бізнесу як невід'ємну складову системи фіскального регулювання, що спрямований на стимулювання економічних суб'єктів фіскальним інструментарієм, котрий реалізовується через систему фіскальних відносин, що складаються між суб'єктами бізнесу та державою у процесі виконання завдань фіскальної політики. Отже, фіскальний механізм підтримки бізнесу як складний механізм виник внаслідок еволюції формування основ та розуміння його природи у системі державного регулювання та набув особливих властивостей: безперервного характеру; визначає стан діючої системи фіскальної підтримки економічних суб'єктів; реалізовується державою як відповідний вид діяльності; характеризує явище або устрій, який визначений діючою системою регулювання державних фінансів.

У такій площині актуальності набувають наукові дослідження, що сприятимуть формуванню цілісного уявлення про елементи фіскального механізму підтримки бізнесу, що визначають зміни в економічних процесах як держави, так і на рівні суб'єкта господарювання. Зазначене слугує предметом подальших досліджень.

Література:

1. Вагатович М. Фіскальний механізм підтримки виробників: сутність та структура. Світ фінансів. 2019. Вип. № 1 (58). С. 63—75.
2. Мельник В.М., Канцур І.Г., Мельник М.М. Фіскальний механізм забезпечення соціального розвитку України: монографія / Тернопіль: ФОП Осадца В.М., 2017. 200 с.
3. Филиппів Р.С. Механізми фіскального регулювання діяльності суб'єктів малого та середнього бізнесу. Науковий вісник НЛТУ України. Серія економічна. 2016. № 2. Т. 26. С. 103—109.
4. Варналій З., Панасюк О. Стан, проблеми та перспективи податкового стимулювання суб'єктів підприємництва в умовах дії податкового кодексу України. Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Економіка. 2013. Вип. 148. С. 11—15.
5. Фурса Т.П., Синиця С.М. Фіскальний механізм: зарубіжний досвід та українські реалії. Інтелект ХХІ. 2016 № 5. С. 32—36.
6. Великий тлумачний словник сучасної української мови (з дод. і допов.) / Уклад, і голов. ред. В. Т. Бусел Київ.; Ірпінь: ВТФ "Перун", 2005. 1440 с.
7. Козакевич О. Особливості фіскальної політики у системі важелів стимулювання національної економіки

України. Траекторія науки. 2018. Вип. 4. № 7. С. 1001—1006.

8. Дем'янчук І. А. Активізація фіскальної підтримки підприємницького сектору економіки. Ефективна економіка. 2015. № 3. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=3867> (дата звернення 29.03.2025).

9. Крисоватий А. І. Оподаткування і ринок: умови та можливості поєднання: монографія. Тернопіль: Вид-во Карп'юка, 2000. 246 с.

10. Якушко І. В. Фіскальна політика: сутність та особливості впливу на розвиток національної економіки. Проблеми сучасних трансформацій. Серія: економіка та управління., 2022. № 6. <https://doi.org/10.54929/2786-5738-2022-6-03-04> (дата звернення 25.03.2025).

11. Бантон В. Д. Л., Тарангул В. І. Фіскальна політика та механізм її реалізації. Інвестиції: практика та досвід. 2010. № 21. С. 30—35.

12. Клепанчук О.Ю. Фіскальна політика як інструмент регулювання економіки. Науковий вісник НЛТУ України. 2014. Вип. 24.5. С. 250—256.

13. Ткачик Ф.П. Організаційно-правові детермінанти фіскальної політики на державному та місцевому рівнях. Держава та регіони. Серія: Економіка та підприємництво. 2021 р. № 3 (120). С. 128—133.

14. Варналій З. Фіскальна політика та її вплив на розвиток малого і середнього бізнесу в Україні. Науковий вісник Одеського національного економічного університету. 2018. № 5. С. 28—51.

15. Осецька Д. В. Інституційний підхід до конструювання механізмів фіскального регулювання економіки. Наукові праці НДФІ. 2015. № 1 (70). С. 150—158.

16. Масліченко С. О. Фіскальний механізм у системі державного регулювання: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. екон. наук: спец. 08.01.01 "Економічна теорія". Київ, 2002. 19 с.

17. Рускіна О. В. Фіскальне регулювання: міжнародний досвід та уроки для України. Наукові записки НаУК-МА. Економічні науки. 2017. Том 2. Випуск 1. С. 116—123.

18. Мельник В. М., Руденко В. В. Вплив фіскального механізму на інвестиційний розвиток суб'єктів господарювання у країнах ЄС і в Україні. Проблеми економіки. 2022. № 2 (52). С. 145—162.

19. Канцур І. Фіскальний механізм: сутність, інструменти та принципи його дії. Світ фінансів. 2015. № 4. С. 117—129.

20. Федоренко В.Г. Політична економія: підручник. 2-ге вид. Київ: Алерта, 2015. 487 с.

21. Вагатович М. І. Фіскальний механізм підтримки вітчизняних виробників в умовах євроінтеграції: автореф дис. на здобуття наукового ступеня к.е.н. за спеціальністю 08.00.08 — гроші, фінанси і кредит. Тернопільський національний економічний університет, Тернопіль, 2019. 27 с.

22. Виклюк М., Саламін А. Податкове регулювання в Україні: правові аспекти. Економіка та суспільство. 2025. № 71. URL: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2025-71-67> (дата звернення 15.04.2025)

References:

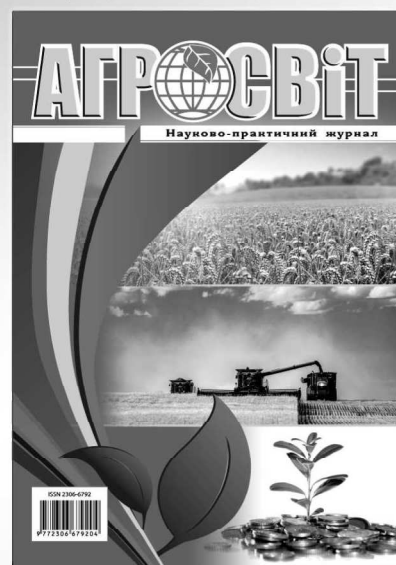
1. Vahatovych, M. (2019), "Fiscal mechanism of support of producers: essence and structure", World of finance, vol. 1 (58), pp. 63—75.

2. Melnyk, V.M., Kantsur, I.H. and Melnyk, M.M. (2017), *Fiskalniy mekhanizm zabezpechennia sotsialnoho rozvytku Ukrainy: monohrafiia* [Fiscal mechanism of ensuring social development of Ukraine: monograph], FOP Osadtsa V.M., Ternopil, Ukrainian.
3. Fylypiv, R.S. (2016), "Mechanisms of fiscal regulation of the activities of small and medium-sized businesses", *Scientific Bulletin of the National Technical University of Ukraine. Economic Series*, vol. 2, no. 26, pp. 103—109.
4. Varnalii, Z. and Panasiuk, O. (2013), "State, problems and prospects of tax incentives for business entities under the conditions of the Tax Code of Ukraine", *Bulletin of Taras Shevchenko National University of Kyiv. Economics*, vol. 148, pp. 11—15.
5. Fursa, T.P. and Synytsia, S.M. (2016), "Fiscal mechanism: foreign experience and Ukrainian realities" *Intellect XXI*, vol. 5, pp. 32—36.
6. Busel, V. T. (2005), *Velykyi tlumachnyi slovnyk suchasnoi ukrainskoi movy (z dod. i dopov.)* [Large explanatory dictionary of the modern Ukrainian language (with additions and additions)], VTF "Perun", Kyiv, Irpin, Ukraine.
7. Kozakevych, O. (2018), "Features of fiscal policy in the system of levers for stimulating the national economy of Ukraine", *Trajectory of science*, vol. 4, no 7, pp. 1001-1006.
8. Demianchuk, I.A. (2015), "Activation of fiscal support of the entrepreneurial sector of the economy", *Effective economy*, vol. 3., <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=3867> (Accessed 05 Apr 2025).
9. Krysovatiy, A. I. (2000), *Opodatkovannia i rynek: umovy ta mozhlyvosti poiednannia* [Taxation and the market: conditions and possibilities of combination], Vydvo Karp'iuka, Ternopil, Ukrainian.
10. Iakushko, I. V. (2022), "Fiscal policy: essence and peculiarities of influence on the development of the national economy", *Problems of modern transformations. Series: economics and management*, vol. 6, <https://doi.org/10.54929/2786-5738-2022-6-03-04>
11. Banton, V. D. L. and Taranhul, V. I. (2010), "Fiscal policy and the mechanism of its implementation", *Investments: practice and experience*, vol. 21, pp. 30—35.
12. Klepanchuk, O.Iu. (2014), "Fiscal policy as an instrument of economic regulation", *Scientific Bulletin of the NLTU of Ukraine*, vol. 24.5, pp. 250—256.
13. Tkachyk, F.P. (2021), "Organizational and legal determinants of fiscal policy at the state and local levels" *State and regions. Series: Economy and Entrepreneurship*, vol. 3 (120), pp. 128—133.
14. Varnalii, Z. (2018), "Fiscal policy and its impact on the development of small and medium-sized businesses in Ukraine", *Scientific Bulletin of the Odessa National Economic University*, vol. 5, pp. 28—51.
15. Osetka, D. V. (2015), "Institutional approach to the construction of mechanisms for fiscal regulation of the economy", *Scientific works of the National Economic University*, vol. 1 (70), pp. 150—158.
16. Maslichenko, S. O. (2002), "Fiscal mechanism in the system of state regulation", PhD Thesis, Economy, Kyiv, Ukrainian.
17. Ruskina, O. V. (2017), "Fiscal regulation: international experience and lessons for Ukraine", *Scientific notes of NaUKMA. Economic sciences*, vol. 2, no.1, pp. 116—123.
18. Melnyk, V. M. and Rudenko, V. V. (2022), "The impact of the fiscal mechanism on the investment development of economic entities in the EU countries and in Ukraine", *Problems of economy*, vol. 2 (52), pp. 145—162.
19. Kantsur, I. (2015), "Fiscal mechanism: essence, tools and principles of its action", *World of finance*, vol. 4, pp. 117—129.
20. Fedorenko, V.H. (2015), *Politychna ekonomiiia* [Political economy], Alerta, Kyiv, Ukraine.
21. Vatahovych, M.I. (2019), "Fiscal mechanism to support domestic producers in the context of European integration", PhD Thesis, Economy, Ternopil's'kyj natsional'nyj ekonomichnyj universytet, Ternopil, Ukrainian.
22. Vykluk, M. and Salamin, A. (2025), "Tax regulation in Ukraine: legal aspects", *Economy and society*, vol. 71, <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2025-71-67>
Стаття надійшла до редакції 17.04.2025 р.

АГРОСВІТ

<https://nayka.com.ua>

Передплатний індекс: 23847

Виходить 24 рази на рік

Журнал включено до переліку наукових фахових видань України з ЕКОНОМІЧНИХ НАУК (Категорія «Б»)

Спеціальності – 051, 071, 072, 073, 075, 076, 292